

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Gfv.VII.30.059/2019/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Csesznok Judit Anna előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes :

A I.-II. rendű felperes képviselője: Dr. Gál Tamásügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Bugya Ügyvédi Irodaügyintéző: Dr. Bugya József ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. és II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.034/2018/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Bajai Járásbíróság 14.P.20.358/2013/22. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.-II. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül az alperesnek 285.750 (kétszáznyolcvanötezer-hétszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak - külön felhívásra - 900.000 (kilencszázezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek 2005. augusztus 19-én közjegyzői okiratba foglalt svájci frankban nyilvántartott kölcsönszerződést és jelzálogszerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés szerint a finanszírozási igény 9.000.000-Ft, a kölcsön összege: 63.409 CHF. A felek a kölcsönszerződés I.3. pontjában megállapodtak abban, hogy a kölcsön forintban kerül folyósításra a finanszírozási igény összegénél feltüntetett összegben. A bank a kölcsön összegét a kölcsön folyósítása napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon folyósítja és tartja nyilván.

- [3] A kölcsön futamideje: 180 hónap, a kölcsön kamatlába változó, amely a szerződéskötés időpontjában 5%; a kezelési költség változó, szerződéskötéskor 1%.
- [4] Az első törlesztés dátumát 2005. szeptember 25. napján, a várható törlesztőrészlet összegét 554 CHF-ben rögzítették azzal, hogy a törlesztőrészlet összege módosulhat a kölcsön folyósításának a napján kiszámított devizában nyilvántartott kölcsönösszeg, és a bank mindenkor érvényes Hirdetményében meghatározott kamatláb és kezelési költség alapján, amelyről a bank a folyósítás napján írásban tájékoztatja az adóst. A kölcsön első törlesztőrészletének összege az azt követő törlesztőrészletek összegétől eltérhet, amennyiben a folyósítás és az első törlesztés dátuma közötti időszak eltér a harminc naptól. A további, devizában meghatározott törlesztő részletek alakulásáról kamat vagy kezelési költség változásáról vagy ügyfélév - forduló esetén a bank írásban tájékoztatja az adósokat. Az egyes törlesztő részletek forint ellenértékét a bank az általa közzétett és az esedékesség napján érvényes deviza eladási árfolyam alapján állapítja meg.
- [5] A THM mértéke 7,32%, amely forintban történő törlesztés esetén forint pénzáram alapján kerül meghatározásra. A számítás során a 2005. augusztus 18. napján érvényes a bank által közzétett, deviza eladási és vételi árfolyamok kerülnek alkalmazásra.
- [6] A kölcsönszerződés I.12. pontja alapján a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor Üzletszabályzatának és a vonatkozó Hirdetménynek a rendelkezései az irányadók, melyeket a felek elfogadtak.
- [7] A szerződés I.13.pontja árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazott. A felperesek a szerződéskötés napján külön, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak.
- [8] Az alperes 2005. augusztus 31. napján 9.000.000-Ft összegben folyósította a devizában nyilvántartott kölcsön összegét a felperesek részére a folyósítás napján érvényes, a bank által jegyzett 156,68-Ft/CHF deviza I. vételi árfolyam mellett azzal, hogy a svájci frankban nyilvántartott kölcsön 57.441,92 CHF-ben rögzült. Az alperes mindezekről a 2005. szeptember 1. napján kelt bankszámlakivonat útján értesítette a felpereseket.
- [9] Az alperes a külön törvényen alapuló elszámolási kötelezettségét teljesítette. A felülvizsgált elszámolás adatai szerint a felek kölcsönszerződése alapján, az árfolyamrésre, valamint az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó kikötések alkalmazásával tisztességtelenül felszámított összeg 7.768,13 CHF-et tett ki, amelyet az alperes a felperesek fennálló tartozására számolt el.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [10] A felperesek módosított keresete a kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult.
- [11] A felperesek arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződés a polgári

törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 200.§ (2) bekezdése szerint jóerkölcsbe ütközik, és a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213.§ (1) bekezdés a) - e) pontja alapján semmis figyelemmel az rHpt.213.§ (3) bekezdésben, 210. § (2) és (3) bekezdésében, rPtk. 217. § (1) bekezdésében foglaltakra is. Állították, hogy a kölcsönszerződés a kölcsön tárgyát, az összes költséget, így az árfolyamrést és a THM számítása során figyelembe nem vett költségeket, a THM megváltoztatására irányuló pontos szerződési feltételeket, körülményeket nem tartalmazza. Nem rögzíti a törlesztő részletek összegét forintban, és a további törlesztési időpontok sem kerültek meghatározásra. Utaltak arra is, hogy miután a felek nem tárgyalták meg az Általános Szerződési Feltételt, a Hirdetményt és az Üzletszabályt, ezek nem váltak a szerződés részévé, így a lényeges kérdésekben a felek nem állapodtak meg.

- [12] A jelzálogszerződés semmisségét a kölcsönszerződés semmisségére alapították.
- [13] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság 2014. június 25-én kelt ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2005. augusztus 19. napján létrejött kölcsönszerződés és jelzálogszerződés érvénytelen.
- [15] Döntését azzal indokolta, hogy a kölcsönszerződés a szerződés tárgyát nem tartalmazza, ezért a szerződés az rHpt.213.§ (1) bekezdés a) pontba ütközése miatt semmis. A kölcsönszerződés az rHpt.213.§ (1) bekezdés b) c) d) e) pontban előírt tartalmi feltételek hiányában is megállapítható.
- [16] Az elsőfokú bíróság arra figyelemmel, hogy a kölcsönszerződés mint főkötelem érvénytelen, így az azt biztosító jelzálogszerződés érvénytelenségét is megállapította.
- [17] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [18] A felperesek fellebbezési ellenkérelme folytán vizsgálta, hogy a felek közötti szerződések létrejöttek-e az rPtk. 205. § és az rPtk. 523. §-a alapján, valamint vizsgálta az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megfelelőségét is. Az rPtk.312.§ (3) bekezdés szerinti felperesi hivatkozást a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 235.§ (1) bekezdés alapján érdemben nem bírálta el.
- [19] Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK. vélemény 4.b és 6.a pontjára hivatkozva kifejtette, hogy a feltárt bizonyítékból a szerződés létre nem jöttére egyértelmű következtetés nem volt vonható le. Utalt arra, hogy az rPtk.523.§ (1) bekezdés szerinti kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a pénzintézet által a hitelező részére rendelkezésre bocsátandó kölcsönösszeg, amelynek hiánya a szerződéskötés

időpontjában hatályos rHpt.213.§ (1) bekezdés a) pont alapján a szerződés semmisségét eredményezi.

- [20] Rögzítette, hogy az Üzletszabályzat és a Hirdetmény nem vitatottan a felek közötti szerződés részévé vált. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatában (a továbbiakban: 1/2016 PJE határozat) rögzített módon határozta meg a kölcsön összegét, vagyis a szerződés tárgyát, az pontosan kiszámítható. Kifejtette továbbá, hogy az rHpt.213.§ (1) bekezdés b) - e) pont szerinti érvénytelenségi ok sem áll fenn.
- [21] A Kúriának a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések (értve ezalatt a hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződéseket) egyes rendelkezéseinek - a 6/2013. PJE határozat (a továbbiakban: 6/2013. PJE határozat által el nem bírált - tisztességtelensége tárgyában hozott 2/2014. Polgári jogegységi határozatára (a továbbiakban: 2/2014 PJE határozat) és az rHpt.203.§ (6) és (7) bekezdésére hivatkozva megállapította, hogy az alperes tájékoztatási kötelezettségnek a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés I.13. pontjával és a külön kockázatfeltáró nyilatkozattal eleget tett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] A jogerős ítélet ellen a felperesek éltek felülvizsgálati kérelemmel, amelyben - tartalma alapján - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték hivatkozva arra, hogy a felek közötti kölcsönszerződés nem jött létre.
- [23] Kifejtették, hogy a jogerős ítélet sérti az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdését, 523. §-át. A kölcsönszerződés nem jött létre, ugyanis nem volt konszenzus a szerződés lényeges elemei vonatkozásában, így a kölcsön összegében, devizanemében és a törlesztés sem számolható ki, valamint az általános szerződési feltételként tekinthető Üzletszabályzat, Hirdetmény nem vált a szerződés részévé, mert azt az alperes a felpereseknek nem adta át, azt nem tárgyalták meg és a felperesek nem írták alá.
- [24] A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésére és a 6. cikk (1) bekezdésére, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt folyamatban volt C-26/13, C-126/17 és C-186/16, C-51/17 és C-618/10 számú előzetes döntéshozatali eljárásokban született ítéletekre, a 2/2014 PJE határozatra, az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésére hivatkozva állították, hogy nem derül ki világosan és érthetően a szerződésből az, hogy milyen árfolyamon számítja át a kölcsön összegét devizára az alperes. A deviza alapú kölcsönszerződések árfolyamkockázata a főszolgáltatás részét képezi, annak tisztességtelenségét önállóan

vizsgálni nem lehet, amelyből az következik a deviza alapú kölcsönszerződések lényeges tartalmi eleme az árfolyamkockázatba történő megállapodása a feleknek. Az árfolyamkockázat viselése vonatkozásában a felek között megállapodás nem jött létre. Az alperes nem tárta fel a fogyasztó számára a teljes kockázatot, nem tárta fel azt, hogy amennyiben a fogyasztó teljesítő képességének maximumán nyújtja a hitelt, úgy már bármilyen negatív változás az árfolyamra, illetve a kamatra vonatkozóan a felperesek teljesítésének lehetetlenülését okozza. A szerződéskötési akarat ezen oknál fogva sem irányulhatott korlátlan kockázatvállalásra. A szerződés ennél fogva tisztességtelen, tisztességtelenség esetén nincs lehetőség a szerződés módosítására.

- [25] Egyebekben fenntartották az elsőfokú, illetve a másodfokú eljárásban a szerződés létre nem jötté, érvénytelensége, illetve tisztességtelensége vonatkozásában tett nyilatkozataikat.
- [26] Utaltak arra is, hogy a másodfokú bíróság eljárási hibát vétett, e körben megsértett jogszabályi rendelkezést nem jelöltek meg.
- [27] A felperes felülvizsgálati kérelmét a felülvizsgálati határidő elteltét követően 2019. november 5-én érkeztetett beadványában kiegészítette.
- [28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A Kúria mindenekelőtt rámutat, az rPp. 272. § (2) bekezdése és az azt értelmező a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: 1/2016. PK vélemény) értelmében a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi eleme a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen konjunktív feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, azaz ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel. Az rPp. 272. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, a másodfokú határozat közlésétől számított hatvan nap áll rendelkezésre. A törvényben megállapított határidő nem hosszabbítható meg, ezért a 60 napon túl előterjesztett beadványokban megjelölt - a határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelemben nem szereplő - további jogszabálysértések, jogi érvelések érdemben nem vizsgálhatók. A felülvizsgálati kérelmet ugyanis a felülvizsgálati határidő elteltét követően az rPp. 273. § (5) bekezdése értelmében nem lehet megváltoztatni vagy kiegészíteni, és - ahogy arra a Kúria az

1/2016. PK vélemény 7. pontjában rámutatott - a beadvány tartalmi hiányainak pótlására sem kerülhet sor. Mindezekre figyelemmel a Kúria a felperesek eljárási jogszabálysértésekre való hivatkozásai és a 2019. november 5-i felülvizsgálati kérelem kiegészítésében előadottakat nem vizsgálta.

- [30] A Kúria ugyancsak nem vette, nem vehette figyelembe a felpereseknek a korábbi eljárásokban kifejtett jogi érvelésük fenntartására vonatkozó utalását, mert az az rPp. 272. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben előadottnak nem tekinthető.
- [31] A Kúria a jogerős ítéletet a fentiek figyelembevételével az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a 60 napon belül joghatályosan előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [32] Felperesek felülvizsgálati kérelmük petitum része alapján kizárólag azt állították, hogy a felek között a kölcsönszerződés konszenzus hiányában nem jött létre, e körben a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon értelmezte az rPtk. 205. §-ában és az 523. §-ában írtakat.
- [33] A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság azon álláspontjával és e körben kifejtett indokaival, hogy a felek a szerződés lényeges tartalmi elemeiben megállapodtak. A szerződés a kölcsönösszegét 63.409 CHF-ben rögzítette akként, hogy a szerződésben ugyancsak szereplő finanszírozási igénynél (9.000.000 Ft) magasabb összeg folyósításra nem kerülhet sor. Az átszámítás a folyósítás napján érvényes a Bank által hivatalosan közzétett deviza vételi árfolyam figyelembe vételével történik. A felek tehát a deviza alapú konstrukcióban megállapodtak és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy az alperes pontosan 9.000.000 Ft-t folyósított (57.441,92 CHF). A kamat mértéke is a szerződésben rögzítésre került 5 %-ban azzal, hogy annak mértéke változó. A kölcsönszerződésben szerepel továbbá a futamidő, a törlesztőrészlet nagysága és a törlesztés gyakorisága. A felperes a kölcsönt felvette, törlesztését megkezdte ilyen feltételek mellett azt megállapítani, hogy a szerződés nem jött létre, a feleknek a szerződés lényeges tartalmában nem volt konszenzusa, nem lehet.
- [34] A Kúria utal arra is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével akként foglalt állást, hogy a felperesek nem tudták bizonyítani, miszerint - szemben az általuk aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakkal - az Üzletszabályzatot, Hirdetményt nem ismerték meg. A felperesek a másodfokú eljárásban ezen ítéleti megállapítást nem vitatták, így a másodfokú bíróság erre alapított megállapításainak helytállóságát a Kúria a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem vizsgálhatta, azok a felülvizsgálati eljárásban is irányadóak voltak a rPp. 272. § (2) bekezdése értelmében.
- [35] A felpereseknek az alperes nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatására alapított érvelése körében a Kúria ismételten rámutat arra, hogy a szerződés létre nem jöttétől eltérő jogkérdés

a szerződés érvénytelensége. A felperesi érvelésben hivatkozottak helytállóságuk esetén sem a kölcsönszerződés létre nem jöttét, hanem az rPtk. 209. §. (1) bekezdése, 209/B. §-a és 239. § (2) bekezdése értelmében annak teljes érvénytelenségét eredményezhetnék az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a felperesek által hivatkozott ítélezései gyakorlatára is figyelemmel. A szerződés érvénytelenségének vizsgálatát a fentebb kifejtettek szerint egyrészt a hivatkozott eljárási szabályok, másrészt az rPp. 23. § (1) bekezdés k) pontjában írt hatásköri szabályok kizárták. A másodfokú bíróság ugyanis túlterjeszkedett hatáskörén, amikor az adott jogkérdésben az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében írtak betartásán túlmenően a tájékoztatás tisztességtelensége kérdésében is állást foglalt, de ez az ügy érdemi elbírálásának helyt állóságát a szerződés létre jötte tekintetében nem érintette. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének megsértését, vagyis jogszabálysértést nem állítottak, de ha állítottak volna az sem eredményezné a szerződés létre nem jöttét, sőt semmisségét sem 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pont). Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott irányelvnek és EUB határozatoknak, az rHpt. 203. §-ának és a 2/2014 PJE határozatnak a felülvizsgálati eljárásban relevanciája nem volt.

- [36] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) alapján a felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét, amelynek mértékét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett munkával arányosan, áfával növelt összegben határozta meg.
- [38] A felperesek a személyes illetékeljegyzési joguk folytán feljegyzett illeték viselésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986 (VI.26.) IM Rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek a 15. § (3) bekezdésében meghatározott módon.
- [39] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. november 5.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Csesznok Judit Anna

sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő